

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВСП «ЕКОНОМІКО-ПРАВНИЧИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор

Олена ГРИБАНОВА

2024

**МЕТОДИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕНЬ
У СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки фахових молодших бакалаврів

галузі знань: 23 соціальна робота

спеціальності: 231 соціальна робота

освітньо-професійної програми: соціальна робота

Укладач: Олександра СОРОКІНА

Обговорено та ухвалено
на засіданні циклової комісії соціальної
роботи, педагогіки та адвокатури
Протокол № 1 від «28» серпня 2024

Голова ЦК Олена МАЛОВІЧКО
(підпис) (ім'я, прізвище)

Ухвалено методичною радою коледжу

Протокол № 1 від «18» вересня 2024
Заступник директора з НМР

Альона ХОДАКОВСЬКА
(підпис)

2024 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо- професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма здобуття освіти	
Кількість кредитів - 3	Галузь знань <u>231 – соціальна робота</u> (шифр і назва)	Вибіркова	
Розділів – 2	Спеціальність 231 – соціальна робота	Рік підготовки: 3	
Загальна кількість годин - 90		1-й сем	-й сем
		Лекції	
Тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття освіти: – 3 год.	Освітньо-професійна програма <i>Соціальна робота</i>	14 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		14 год.	год.
		Лабораторні	
	Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	год.	год.
		Самостійна робота	
		62 год.	год.
		Вид контролю:	
	залік	-	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Методи та організація досліджень у соціальній роботі» є формування у фахових молодших бакалаврів системи знань щодо ефективної організації досліджень на професійному та академічному рівнях задля забезпечення максимальної ефективності розв'язання соціальних проблем.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- ✓ засвоєння теоретичних основ організації дослідження в соціальній роботі;
- ✓ розкриття структури нормативно-правової бази щодо організації дослідницької роботи зі збереженням конфіденційності клієнтів;
- ✓ набуття студентами практичних навичок і вмінь щодо застосування підходів і методів організації досліджень у соціальній роботі.

У разі успішного завершення курсу здобувач освіти набуває **програмні компетентності**:

ІК. Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів соціальної роботи, та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях;

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 9. Здатність до налагодження міжособистісної взаємодії.

ЗК 10. Здатність до виявлення та вирішення проблем;

ЗК 11. Здатність приймати обґрунтовані рішення;

ЗК 12. Здатність діяти у відповідності з принципами академічної доброчесності;

СК 3. Здатність вести документацію під час виявлення потенційних отримувачів соціальних послуг.

СК 5. Здатність виявляти потреби населення у соціальних послугах.

СК 6. Здатність організовувати та контролювати надання соціальних послуг.

СК 7. Здатність визначати шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.

СК 9. Здатність застосовувати сучасні технології та методи професійної діяльності.

СК 11. Здатність аналізувати та оцінювати результати професійної діяльності.

СК 15. Здатність забезпечувати збір первинної інформації, актуалізацію (оновлення) статистичних даних щодо отримувачів соціальних послуг.

СК 18. Здатність до розробки та реалізації соціальних проектів і програм.

Програмні результати навчання, які досягаються за допомогою вивчення дисципліни:

РН 1. Здійснювати пошук, аналіз і оброблення інформації для розв'язання професійних завдань.

РН 3. Розв'язувати типові задачі в професійній діяльності.

РН 6. Використовувати технології соціальної діагностики, профілактики, корекції із застосуванням сучасних форм та методів професійної діяльності.

РН 11. Аргументувати шляхи подолання проблем та обирати методи їх вирішення.

РН 16. Володіти мовленнєвими прийомами необхідними для створення конструктивного діалогу з клієнтами соціальних служб та різними соціальними групами.

РН 17. Застосовувати методи наукового дослідження для збору первинної інформації щодо отримувачів соціальних послуг.

Міждисциплінарні зв'язки.

Курс «Методи та організація досліджень у соціальній роботі» базується на знаннях, що будуть деталізовані під час вивчення таких дисциплін як «Соціальна політика в Україні», «Соціальне проектування», «Соціальна робота з різними групами клієнтів», «Теорія соціальної сервісної держави» та інше.

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Основні засади досліджень у соціальній роботі

Тема 1. Наукові дослідження: основа соціального благополуччя

Наука як система знань. Фундаментальні ознаки наукового пізнання. Наукове пізнання орієнтоване на пошук і визначення закономірностей. Форми організації та управління наукою в Україні. Наука і здоровий глузд. Характерні риси псевдонауки. Ефект Форера (ефект Барнума). Кореляція і причинність

Тема 2. Організація досліджень у соціальній роботі

Наука – тип духовного виробництва в соціальній сфері. Компоненти наукової діяльності. Природа та функції наукового пізнання. Методи соціального пізнання. Позитивістська парадигма досліджень у соціальній роботі. Інтерпретативна парадигма досліджень у соціальній роботі. Критична парадигма досліджень у соціальній роботі. Популярні стратегії дослідження у соціальній роботі.

Тема 3. Підготовка наукового дослідження у соціальній роботі

Проблема. Проблемна ситуація. Кейс-стаді. Поняття наукового дослідження. Вибір напрямку і теми наукового дослідження. Визначення предмета і об'єкта дослідження. Мета і завдання дослідження. Порядок здійснення наукового дослідження. Поняття, функції та структура програми дослідження. Послідовність та етапи виконання наукових досліджень.

Розділ 2. Використання методів дослідження у соціальній роботі

Тема 4. Методи дослідження у соціальній роботі

Методологія наукового дослідження. Соціологічні методи дослідження у соціальній роботі. Метод анкетування в соціальній роботі. Опитування та його різновиди. Аналіз документів: поняття, види і методика проведення. Дослідження одного випадку. Аналіз продуктів діяльності: поняття, сутність. Тестування: поняття, види, методика проведення. Соціометрія у соціальній роботі.

Тема 5. Доведення у науковому дослідженні

Побудова аргументації. Ствердження. Доводи і факти. Визнання альтернатив та відповідь на них. Основа аргументації. Визначення поняття аргумент. Доводи та висновки. Проміжні висновки. Структури аргументів. Допущення та припущення. Припущення-пробіли. Заключні припущення. Підстави і сутність критики. Алгоритм критики. Логічні помилки як основа критики. Усунути помилку та посилити міркування.

Тема 6. Оприлюднення результатів дослідження у соціальній роботі

Еристика. Риторика. Дискусія. Види суперечок. Лояльні прийоми суперечок. Види логічних помилок. Правила цитування. Наукова публікація: поняття, функції, основні види. Наукова стаття. Наукові тези та доповідь на науковій конференції.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тематичних розділів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	усього	у тому числі			
		л	с/п	лаб.	сам.роб. інд.завд.
1	2	3	4	5	6
Розділ 1. Основні засади досліджень у соціальній роботі					
Тема 1 Наукові дослідження: основа соціального благополуччя	16	4	2	-	10
Тема 2. Організація досліджень у соціальній роботі	16	2	4	-	10
Тема 3. Підготовка наукового дослідження у соціальній роботі	14	2	2	-	10
Разом за розділом 1	46	8	8	-	30
Розділ 2. Використання методів дослідження у соціальній роботі					
Тема 4. Методи дослідження у соціальній роботі	14	2	2	-	10
Тема 5. Доведення у науковому дослідженні	16	2	2	-	10
Тема 6. Оприлюднення результатів дослідження у соціальній роботі	14	2	2	-	12
Разом за розділом 2	44	6	6	-	32
Усього годин	90	14	14	-	62

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ до курсу «Методи та організація досліджень у соціальній роботі»	2
2	Проблемна ситуація у дослідження у соціальній роботі	2
3	Основні методи дослідження у соціальній роботі	2
4	Опитування у соціальній роботі	2
5	Аргументація у науковому дослідженні	2
6	Мистецтво ставити запитання: наукова дискусія	2
7	Еристика: доведення результатів дослідження	2
Разом		14

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основні засади дослідницької діяльності у соціальній роботі	2
2	Методи наукового пізнання у соціальній роботі	2
3	Вибір напрямку наукових досліджень у соціальній роботі	2
4	Виконання наукового дослідження у соціальній роботі	2
5	Соціологічні методи досліджень у соціальній роботі	2
6	Психологічні методи в соціальній роботі	2
7	Апробація та публікація результатів наукового дослідження	2
Разом		14

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Ментальну карту «Актуальні проблеми у дослідженнях в соціальній роботі»	10
2	Формування плану курсової роботи	10
3	Електронні бібліотеки	10
4	Підбір та оформлення літератури.	10
5	Аналіз актуальних наукових публікацій	10
6	Аналіз фотографій	10
7	Створення соціологічної анкети	12
Разом		62

Індивідуальне завдання

Використовуючи набутий досвід, студенти мають обрати одну соціальну проблему для молодіжного студентського середовища, створити титульний аркуш, вступ, план роботи та список літератури. Результати треба оформити у вигляді письмової роботи. Альтернативою цього є неформальна освіта.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА

В межах курсу пропонується безкоштовне підвищення знань за рахунок проходження онлайн-курсу «CASE STUDY: як вирішувати складні завдання в бізнесі та в житті». Студенти мають зареєструватись на платформі Prometheus, перейти на цей курс (<https://prometheus.org.ua/prometheus-plus/case-study/>) та уважно його опонувати. Неформальна освіта є альтернативою індивідуальному завданню та оцінюється також у 20 балів. Студент має завантажити на сторінку Moodle фотокопію сертифікату та прогресу проходження курсу.

Крім того, щоб оцінка була зарахована, необхідно заповнити та надіслати заяву та декларацію про участь у неформальній освіті. Підсумкова оцінка за неформальну освіту залежить від рівня прогресу: 100-80% - 20 балів, 79-60 % - 15 балів, 59-40 % - 10 балів, 39-20 % - 5 балів.

8. Види контролю і система накопичення балів

Поточний контроль знань						Сам. роб./ інд. завд./ неф.освіт.	Залік	Сума
Атестація № 1 (30 балів)			Атестація № 2 (30 балів)					
Розділ 1			Розділ 2					
30			30			20	20	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

12-бальна шкала	30-бальна шкала	100-бальна шкала	Шкала ECTS	4-бальна шкала	Національна шкала екзамен/залік*
1	0-3	0-34	FX	2	Незадовільно
2	4-6	35-49			
3	7-9	50-59	F		
4	10-12	60-64	E	3	Задовільно

5	13-15	65-69			
6	16-18	70-74	D		
7	19-21	75-79	C	4	Добре
8	22-24	80-84			
9	25-27	85-89	B		
10	28	90-93	A	5	Відмінно
11	29	94-97			
12	30	98-10			

9. Рекомендована література

Основна:

1. Дембіцький С. Розробка соціологічних тестів: методологія і практика її застосування: Київ : Інститут соціології НАН України, 2019. 304 с.
2. Єріна А. М. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. Київ : ЦНЛ, 2004. 212 с
3. Зацерковний В.І. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.
4. Конверський А. Є. Критичне мислення. 2-е вид. перероб та доп. Підручник для студентів навчальних закладів вищої освіти усіх спеціальностей. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 368 с.
5. Масюк О.П. Методологія наукових досліджень в соціальній сфері: методичні рекомендації до семінарських занять для здобувачів ступеня вищої освіти магістра спеціальності «Соціальна робота» освітньо-професійної програми «Соціальна робота». Запоріжжя : КСК-Альянс, 2019. 51 с.

Додаткова:

1. Актуальні питання соціальної роботи : навч. посіб. / О.М. Денисюк та ін. ; ред. кол.: О.В. Епель, Т.Л. Лях, І.В. Силантьєва. Ужгород : РІК-У, 2023. 420 с.
2. Білуха М. Т. Методологія наукових досліджень : підручник для бакалаврів, магістрів і аспірантів економ. спец. ВУЗів. Київ : АБУ, 2002. 480 с.
3. Бірта Г. О. Методологія і організація наукових досліджень: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. рек. МОНУ. Київ : ЦНЛ, 2014. 142 с.
4. Ель Гуессаб К. Теорія і практика філософської аргументації : конспект лекцій для здобувачів ступеня вищ. освіти бакалавра спец. «Філософія». Запоріжжя : ЗНУ, 2022. 140 с.
5. Кругляк М.І. Критичне мислення : матеріали 3 ч. онлайн-курсу "Логіка, аргументація, критичне мислення". Київ, 2021. 193 с.
6. Лякішева А.В. Кейсбук методів і прийомів технології розвитку критичного мислення в Новій українській школі : навч.-метод. посіб. Луцьк : ФОП Іванюк В. П., 2022. 116 с
7. Незалежна Україна в координатах сталого розвитку/ В.В. Микитенко та ін. Київ : Міжнародний науково-технічний університет ім. Академіка Юрія Бугая, 2018. 1044 с.
8. Основи стратегічного прогнозування політичних ситуацій та процесів: навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 464 с.
9. Стан сучасного українського суспільства : цивілізаційний вимір/ За наук. ред. М.О. Шульги. Київ : Інститут соціології НАН України, 2017. 198 с.

- ## Додаток

Доповнення та зміни до робочої програми навчальної дисципліни

[illegible]